

GAZETA KRAKOWSKA

N^{ro} 95.

Z KRAKOWA DNIA 30 LISTOPADA 1825 ROKU WE ŚRODĘ.

Z Warszawy d. 21 Listopada.

J. C. M. Wielki Xiążę Konstanty wraz z dostojną swą M. żonką, dnia 15 b. m. po południu szczęśliwie wrocili do tutejszey stolicy.

Koczuca Imienia J. C. M. Wielkiego Xięcia M. chała obchodzoną była na dniu wczorayszym z zwykłą uroczystością. W rodzinach rannych odbyło się nabożeństwo w Kaplicy Zamkowej, tudzież w Kościele Metropolitalnym S. Jana, na którym znajdowały się Władze i lud licznie zebrany. Z powodu uroczystości dnia tego miasto wieczorem oświecone zostało.

JO. Xiążę Namiestnik Królewski w obecności wszystkich J. W. Ministrów, Dyrekeyi Rządowej Teatru Narodowego, tudzież wielu znakomych osób, położył w dniu onegdajszym kamień węgielny do nowo budującego się Teatru na placu Marywilowskim. Licznie zebrana publiczność świadkiem była tego obrzędu.

Gazety zagraniczne wycхваłaly nie-
dawnie odkrycie Anglika Doktora Bairy,
że najlepszem lekarstwem na ukyszenie
od wszakiego zwierzęcia jest śpieszne
stawianie bańki na ranie. — W przeszłym
Nrze Biblioteki Polskiej jest wiadomość,
że to mniemane odkrycie, było środ-
kiem już znanym lekarzom Polakom,
który o nim około roku 1501 pisał.

W nowej Wrocławskiej Gazecie
(pisze Gazeta Poznańska) umieszczony
jest rapport muzyczny względem młodego
Krogulskiego. Jakkolwiek wzmianka
o naszym utalentowanym młodym ziom-
ku sama z siebie jest nader pochlebną,
nabiera przecież tem więcej wartości
przez to, iż wyłynęła z pióra właści-
wego sędziego, z pióra szacownego śpie-
waka i nauczyciela muzyki Mozewiusza.
— Przyjemno nam jest przytoczyć w na-
szem piśmie słowa, któremi Pan Moze-
wiusz rapport swój kończy: — "Rap-
port mój kończę wiadomością, za któ-
rą jednak nie ręcę, iż przewyborny Li-
piński w powrocie swym z Paryża, gdzie,
jak się sam z siebie rozumie, wielkie

zrobił *furor*, wkrótce tedy (przez Wrocław) do swej oyczyzny przejeżdżać, i cudowną swą grą zachwycić nas będzie. — Co się tyczy danego w Wrocławiu na dniu 9 b. m. koncertu przez małego Krogulskiego, z pociechą wycieczniemy z umieszczonego w nowej Gazecie Wrocławskiej z dnia 12 b. m. obszernego artykułu, iak zaszczytnego młody artysta doznał obeyscia z strony tameczney publiczności, i z strony naszych tameczszy Uniwersytet zwiedzających uczniów, którzy z powszechnym zgromadzoney publiczności udziałem uwieńczyli małego wirtuozę i zegarek mu ofiarowali, prócz odczytanych przez jednego z swych kolegów, Hr. Gorzeńskiego, wierszy w języku Polskim napisanych. Nareszcie ten młody *Amphion* Polski, na powszechne żądanie, obnoszony był po sali na ręku jednego z Akademików, i od publiczności całowany. — Wszystko to wystawia obraz uczuć publiczności Wrocławskiej i ziomek naszych, dla dziecka i dla ziomeka, i przyjemne wzbudza w każdym wrażenie. (Na dzień 10 b. m. zapowiedziany był drugi i ostatni koncert tego artysty w Wrocławiu.)

Z Paryża d. 14 Listopada.

Onegdaj Król i Delfin powrócili z Fontainebleau do stolicy. Margr. Hasting (Lord Moirs) miał u J. K. M. dnia 9go b. m. w Fontainebleau posłuchanie i zaszczyt bydz do stołu J. K. Mci pociągiony.

Niezprawdziło się doniesienie o powrocie generała Roche z Grecyi.

W piątek zrobiony był w Passy zabójczy napad na P. Emanuela de las Casas, syna znanego Hrabiego tegoż nazwiska. Po-

wracał o godzinie 9 w wieczór od oycy swoiego do Paryża i zaledwo 200 kroków uszedł, gdy w odległej ulicy uderzyło na niego dwóch ludzi z sztyletami; pierwsze pchnięcie w piersi chybiło z rozrządzenia Opatrzności, bo trafiło w pugilares i będącą w nim paczkę bileatów przebiło; drugie raniło go w udo, ale bez niebezpieczeństwa. Gdy młody ten Hrabia niema żadnych nieprzyjaciół, musieli się zatem zabójcy względem jego osoby pomylić.

Wielopisarz polityczny X. Pradczakłożył w swej posiadłości pod Avranches wzorowe gospodarstwo; dzieło, któremu wszystkie polityczne stronnictwa zapewne swej pochwały nieodmówią.

Przed kilku tygodniami umarł w Marselii znakomity kupiec, nazwiskiem Sabaton Constantini. Był to żyd Grecki i bardzo uczciwy; wieś, którą kupił po jednym z Emigrantów, zwrócił dawniej jego wdowie z oświadczeniem: że był tylko iey administratorem.

Znakomity snycerz Karol Dupaty (starszy syn zmarłego w r. 1788 w sławionego autora tegoż nazwiska) któremu Francya winna jest szczególniey przywrócenie starożytnego snycerstwa, umarł z powszechnym żalem w kwiecie młodości. Był on członkiem akademii sztuków nadobnych i kawalerem orderu Legii honorowej.

W Casen znaleziono rękopis sławnego Biskupa w Avranches Huet (Huetius) tudzież liczną bardzo iego korespondencyją. Huet napisał w r. 1700 przeszło 20,000 literackich listów; znalazłoby no kosztowny ten zbiór z stami własnoręcznych listów Bossueta, Fenelona, Pagni Scudery, Krolowej Chryseyny, Grę-

viusa, Vossiusa, Leibnitza, Puffendorfa i najsłynniejszych osób z wieku Ludwika XIV. Oprócz łacińskiego listu wielkiego Delfina (syna Ludwika XIV.) znajdują się pomiędzy temi papierami dwa pisma tegoż Xcia własną ręką w językach łacińskim i francuzkim pisane. Literackie te skarby będą drukiem ogłoszone.

Mieszkańcy w Fernambuko Francuzi otworzyli składkę dla Greków, z której zebrane 900 Fr. P. Lafitte przesłałi.

Gazeta Filadelficka donosi, że wszystkie rzeczy i pisma Jenerała Lafayette, które przy zatopieniu się parowego statku zaginęły, wynaleziono i z Nowego Orleanu jemu odesłano.

Z Gibraltaru piszą, że Kolumbijski korsarz, Jeneral Soublete, przyprowadził tam z krótkiego swojego krążenia dwa zdobyte okręty. Juny tegoż narodu korsarz przyprowadził przeznaczony do Trinadat bryg Hiszpański.

Z Madrytu d. 5 Listopada.

Dnia 1 b. m. przybył tu nowy Posel Francuzki.

Gdy do Salamanki nadeszła wiadomość o zmianie w Ministerjum, skupiło się pospólstwo i powytlukało wielu konstytucyonistom drzwi i okna. W Saragoście słyszeć się dał z tegoż powodu okrzyk: niech żyje absolutny Król! wszędzie zachowało się pospólstwo w przyzwolonych granicach. W Pampelunie ządano zamknięcia kawiarni, do której schodzili się liberaliści, i władze Hiszpańskie na to zezwoliły, ale dowódca Francuzki sprzeciwił się. W Manresa chcą stronnicy junty Apostolskiej odprawić kazać exekwije za dusze Bes-

sieresa i rozstrzelanych z nim kolegów.

Tu w Madrycie więżą ciągle ochotników Królewskich. Stronnicy junty Apostolskiej zdrają się już i przeciw Xięciu Infantado powstawać, bo nazywają go *pastelero* (umiarkowanym,) pod którym Minister Calomarde ma także dolki kopać. Z wygnanych zjad rojalistów żaden nie został przywołany. Jeden tylko P. Erro otrzymał pozwolenie ziechania na kilka godzin do Madrytu, lecz musiał wkrótce wyiechać. P. Zea Bermudez ciągle tu jeszcze bawi i żyje samotnie.

Z Lizbony d. 28 Października.

Wielu wiadomych rzeczy ludzi utrzymują, iż ważne pytanie względem następstwa na tron Portugalski, będzie jako rzecz rodzinna między oycem i synem oddzielnym traktatem rozstrzygnięta.

Prywatne listy z Rio-Janeiro zawierają dwa nader ważne doniesienia. Według jednego Cesarz don Pedro przedsięwziąć ma niezwłocznie podróż do Europy dla złożenia osobiście hołdu i poiednania się z Wysokiem Oycem. Drugie doniesienie zapewnia, iż rozpoczęte układy przez Posła Angielskiego Stuarta do zaogodzenia sporów między Brazylią i Buenos-Ayres pomyślny wezmą obrót.

Dnia 9 b. m. między godziną 4tą i 5tą po południu zdarzył się okropny przypadek w Oporto, w miejscu przechadzki zwanem *Carvalinho*, nad rzeką Duro przy górze Fontain. Wiele osób siedziało tam na kamiennych ławkach przy źródle, gdy nagle urwała się ogromna skała i spadła na ludzi. Oprócz tych nieszczęśliwych, wiele o-

sób z przestrachu skoczyło w rzekę, i nikogo nie uratowano. Do godziny 9tej wieczorem wvdobyto już 8 trupów. Spadły kawał skały wazy najmniej 16,000 cetnarów.

Z Londynu d. 11 Listopada.

Na wczorayszych pokojach przedstawionym był J. K. Mci nie tylko Polno-amerykański Posel P. Ruf. King, ale także Kolumbijski Minister, P. Hurtado. Xzę Brunświcki pożegnał podczas tychże posoiów Króla. Uważano, iż dla tego, że Kolumbijski Posel przyjęty był, nie znajdował się na tych pokojach żaden z zagranicznych posłów.

Gazeta Gonicz czyni względem przedstawienia Ministra Kolumbijskiego następującą uwagę: " Jest to uzupełnienie wielkiego narodowego środka, którym Angielska zagraniczna polityka od 3 lat poszczycić się może. Kolumbia przyjętą uoczyć została do rzędu niepodległych krajów; zawarliśmy z nią i zatwierdzili traktat handlowy; wysłany do niej został Angielski Minister i rząd nasz przyjął iey Ministra. Meksyko i Buenos - Ayres będą wkrótce, a Chili i Peru niezadługo za niepodległe uznane. Jakież powód dla polityków, statystyków i filozofów, którzy porównyując przeszłość z obecną, rzucają prorocoki wzrok oka na przyszłość? Nowy świat także obrewnie uczynił postępy w ostatnich 50 latach, gdzie od rzeki S. Wnwrzeńca aż do cjaśniny Magielańskiej ani cal ziemi tego niezmiernego lądu nie był od dawnego świata niezależny, a teraz, wyjąwszy małą czastkę, cała inassa ucivilizowanych mieszkańców zerwała więzy podległości,

nadała sobie wolne instytucyje i stała nie jako w równi z potężnymi Europy Monarchiami od których dawniej zależała. Usunąwszy od tego przedmiotu polityczne uwagi, które są czasowe, tedy otwiera się obszerne pole dla filozoficznego dostrzegacza, które rzadko gdzie innicy ważnem znajdzie, gdy zastanowi się nad interessem narodowym. "

Dowoz ięczmienia z zagranicy będzie wolny, a może i grochu.

Mowią, iż parowy statek dla Grotów wypłynął na morze.

Stawny Lancaster otrzymał od Bolliwara drugą assygnacyją na 20,000 piastrow, na rozszerzenie w Kolumbii swego sposobu uczenia.

Jedna z naszych Gazet donosi: " Kapitan Tomasz Burdet przywiózł z podbrzegów Schonen kilka pasztetów z wieloryba. Najsławniejsi łakotnie Londynu zaproszeni na nie, znaleźli je bardzo smaczne. "

Podług doniesień z Buenos - Ayres pod dnem 7 Wrzesnia zebrani w mieście Florida deputowani Bandy Oriental wyrzekli dnia 26 Sierpnia zupełną niepodległość i odstrychnienie się od Portugalii i Brazylii.

Bolliwar po odebraniu wiadomości o uznaniu Kolumbii przez Anglią, napisał z Arrequipa pod dnem 30 Sierpnia następujący list do Viceprezydenta Kolumbii Santander: " Z niewymowną radością odebrałem wczoray doniesienie, którym JW Pan raczyłeś mnie zaszczyścić, o uznaniu przez Anglią niepodległości Kolumbii. Życzę sobie, mojej oyczyźnie i JW Panu szczęścia względem ukoniecznionego przedsięwzięcia, które lud błogosławienscy, woioowników leaurami, a

ząd, który tego podziwienia godnego dzieła dopełnił, chwalebą uwieńcza. Woytko i JWPan, to w polu, a JWPan na czele administracyi, są sprawcami istnienia i wolności Kolumbii; pierwsze nadało ziemi swych oyców i dzieciom życie, a JWPan wolność przez nadanie ustawom powagi. W posrodk wrzawy i brzęku kaydan rozwiązałeś JWPanie najtrudniejsze w polityce pytanie, to jest: czyli lud niewolniczy stać się wolnym może? Masz przeto prawo do wdzięczności Kolumbii i rodzaju ludzkiego. Proszę JWPana przysiąc miłą tak jako od waiownika i obywatela.

Bolivar.

Od Jenerała Campbell nadeszły doniesienia z Prome do 3 Maja. Zaprzestał na owczas wszelkich działań, i miał słusne podejrzenie o propozycyach Króla Awy, dla tego zerwał układy z wysłańcem Birmańskim. Podług listów prywatnych z głównicy kwatery oczekiwał Campbell na pociechę, dla posunięcia się przeciw stolicy Amerapoora, we em nema żadney znaleźć przeszkody. Inne doniesienia nie są tak pomyślne. twierdzą bowiem, że Króla Awy nieodstąpiła odwaga, i że Birmanowie sposobią się do dzielnego oporu, gdyż teraz dopiero przenosi się plac wojny do właściwych ich prowincy.

Dnia 8 b. m. nadeszły tu pisma z Sztuttgardu. Tegoż dnia Xżę Polgenc, Poseł Francuzki miał długą naradę w Wydziale spraw zagranicznych.

Onegdaj nastąpiła uroczysta instalacya nowego Lorda Prezydenta Londynu. N. danym z tego powodu obiedze znaydowali się pomiędzy innymi gośćmi Xżę

Sussexu, Ministrowie Hr. Liwerpool, P. Peel, P. Huskisson i P. Wynn.

Rząd Niderlandski w Barawii, idąc za przykładem Angielskiego, założył w Anüer nad Rhio port wolny, w którym wchodzące i wychodzące towary nie placą cła iak i od sta.

Prezydent Haitański wysłać miał w Wrześniu dwóch kommissarzów do Anglii, dla zawarcia pożyczki, jeżeliby takowa niedoszła do skutku w Paryżu.

— Dnia 12. —

Większa część naszych gazet opowiada mocno przeciw zdrożeniu beczki piwa o 5 szylingow (10 Złp.) Aże w Londynie wywarzanych jest corocznie 1 mill. 567,791 beczek piwa (z których jeden browar Barclay i Perkin wystawia 356,281) przeto powyżka kosztuje pijących piwo rocznie ogromną sumę.

Handel w Kanadzie wzrasta do zadziwienia: przeszłego lata zawinęło do Kwebeku 750 okrętów, a z warsztatu tamecznego spuszczone ich do 100. O maytkow tak było trudno, iż placono im na miesiąc po 14 Fs. a wkrótce potrzeba im będzie po 20 placić.

Gdy dowiadujemy się ze wschodnich Indyy, że wyska nasze w kraju Birmańskim zostają w najlepszym zdrowiu, tedy oznacza to dobre powietrze, gdyż w dniu 1 Maja Ceflomierz Reaumura dochodził w cieniu do 34 stopni ciepła, gdy tymczasem nocy dosyć były chłodne. Miasto Prome podobniejsze jest do obozu Beduinow, niżeli do miasta regularnego, tak iż żołnierze Angielscy mają co lepij tam stojać iak na otwartem polu.

Rząd odebrał w tym tygodniu z twierdzy Chyprowyan doniesienie od Kapitana Franklin. Lud jego okrętu był zdrowy i zamysłał przed nastaniem mrozów dostać się na morze Niedzwiedzie.

Urząd skarbowy w Wasingtonie rozpisal publiczną pożyczkę 10,400,000 dolarów na 4 1/2 od sta prowizyi do spłacenia w dwóch terminach d. 1 Stycznia 1829 i 1830 roku.

W Kartagenie zgromadziła się znaczna siła morskana na tajną wyprawę, i liczba okrętów Kolumbijskich miała być pomnożoną.

Susza w północnych prowincyach Brazylii nie ustała do początku Października, i lękano się głodu, jeżeli dalej potrwa.

Z Hagi d. 15 Listopada.

Wczoraj po południu powrócili tu NN. Królestwo z Rodziną swoją z Amsterdamu. Na świetnym balu, dla nich danym, i który obecnością swoją zaszczylili, znajdowało się przeszło 600 osób.

Xięstwo Jehmość Oranii przybyli tu wczoraj z Bruxelli. Przez ostatnie miasto przebiegło w dniu 10 i 11 siedmiu gońców kupieckich do Antwerpii i Amsterdamu.

W państwie naszym znajduje się teraz 5 komitetów Greckich, to jest w Nadze, Bruxelli, Leodyum, Mechlinie i Mons.

Greki z Smirny, oyciec 8 dzieci uchodząc przed rzezią Turkow, opuścili to miasto i przybył w największem ubóstwie do Lili, gdzie zapomogli go przyjaciele ludzkości. Juny uchodzeń Grecki z Macedonii, nazwiskiem Demetry Psateles, bawi w Lowanii i daje lekcyie języka nowogreckiego.

W Uniwersytecie Lowanii znajduje się teraz około 611 uczniów, a filozoficzne kollegium liczy ich 167.

Z Minchen d. 17 Listopada.

N. Król w towarzystwie Królewica Następcy tronu, Ministrów stanu Hr. Rechberg i Barona Lerchenfeld i wielu innych zaproszonych osób, polował dnia 8 b. m. w okolicy Perlach, gdzie ubito 39 lisów.

N. uwdowiła Królowa Karolina opuściła dnia 11 b. m. z Królewicową Następczyną tronu Pruskiego i dwiema innymi córkami Nimfenburg i zaięła w zaniku tutejszym zwyczajne swoje pokoje. Xiężna Amaliia Saska (z Domu Królowna Bawarska) przybyła tu dnia 13 b. m.

Dyrektor Generalny Ministerium stanu i Domu Królewskiego, P. Riegel, uwolniony został na prośbę od obowiązku.

J. K. M. oświadczył, iż w wydatkach na wojsko oszczędzić chce jeden million, drugi w administracyi a trzeci na sobie samem, to jest w utrzymaniu Dworu swojego, i rozkazał już, aby stół jego niebył na przyszłość tak tylko 6 półmiskami zastawiany. Znalezione tu wielkie nadużycia zostały już usunięte. Do 200 osób, które dotąd bez upoważnienia żywiły się z kuchni Dworskiej muszą teraz same się utrzymywać. Dworska apteka, która corocznie 220,000 ZR. kosztowała, została zniesioną. Dwa wielkie niewieście edukacyjne Instytuta w Nimfenburgu i na Uogar Minchen, które zwłaszcza Królową wielkie kosztowały summy, mają być połączone.

Przełożeni urzędów Królewskich

wezwanemi zostali, aby Królowi podali swoje przeżożenia względem zaprowadzenia oszczędności.

W zbudowanym przed 1000 lat Katolickim w klostorze Tagernsee, który po zniesieniu go na letnie mieszkanie Królewskie był obrócony, urządzona została Ewanielicka kaplica na potrzebę religijną panującej N. Królowey, w której dnia 4 Września z 14 osobami Dworu swojego przyięła S. Komunią.

Od brzegów Menu d. 16 Listopada.

Gazeta Minchińska Flora umieściła następujący artykuł: Uboga wdowa, która z gabinetowey kassy zmarłego Króla pobierała miesięcznie po 8 ZR. była w wielkiej obawie, iż pozbawioną zostanie tego wsparcia. Udała się więc z prośbą do terażniejszego Króla, który ją łaskawie wysłuchał, prośbę odebrał i poszedł z nią do swego gabinetu, a iey zaczekać rozkazał. Powrócił wkrótce oddał iey prośbę mówiąc, aby udała się do gabinetowey kassy. Jakież iey zadziwienie było, gdy wyczytała rozkaz Królewski, aby tey ubogiej kobiecie zamiast 8 wypłacano miesięcznie po 16 ZR.

Magistrat Minchiński łącznie z deputowanemi od miasta wydał następujące postanowienie: Każdy z nauczycielów szkół mieyskich, który uczyć będzie 6 lat i wiernie obowiązku swego dopełni, pobierać będzie najmniej 400 ZR. płacy. Z ukończeniem 10go, 16go i 21 roku pobierać będzie po 100 ZR. dodatku, tak iż w 21 roku służby mieć będzie 700 ZR. pensyi.

Wynalezienie nowego gatunku pieców przez Kapitana Buschj w Frankforcie zasługuje na uwagę. Przez ten sposób

palenia, w otrzymaniu takiego ciepła jak w zwyczajnych piecach oszczędza się o 45, a w gorzelniach i innych wielkich fabrykach o 66 od sta paliwa. W Frankforecie postawiono już 400 takich pieców. Co do niebezpieczeństwa ognia ma także ten wynalazek wielkie zapewnić korzyści.

Baron David Eichthal posiada w St. Blasien w Schwarzwalde wielką bawelny przedzarnią, do której warsztatów wchodzi wielorakiego rodzaju maszyny. Okolica tamieczna, która dawniej w największem zostawała ubóstwie, przyszła od utworzenia tego zakładu do pewnego stopnia dobrego mienia. Zatrudnionych w nim jest 600 do 800 ludzi, którzy niejako oddzielną stanowią gminę; mają w fabryce mieszkanie i stoł, i utrzymywani są w najszcześniejszej obyczajności. Na szczególniejszą pochwałę zdać się zasługiwac, przepis, iż co wieczór wszyscy robotnicy bez różnicy schodzą się, muszą po wietrze do urządzoney na to sali, gdzie nauczani są religii, czytania, pisania, arytmetyki i innych ich powołaniu użytecznych wiadomości.

Gdy przez najnowszy traktat między Brazylią i Portugalią zawarty, zwrócona jest uwaga na statystyczne obustronnie stosunki, przeto następujące podania nie będą nieprzyjemnymi: Królestwo Portugalskie obeymuje 1722 mil kwadratowych i 3,173,000 mieszkańców. Osady Afrykańskie (to jest Madera, & 18 mil kwadratowych i 102,000 mieszkańców; wyspy Azorskie 52 mil kwadratowych i 200,000 mieszkańców; Gubernia Angolj i Congo 14,750 mil kwadratow: i 376,000 mieszkańców Gubernia Mozambiki 13,500 mil kwadratowych i 286,700 mieszkań;

ców; wyspy Zielonego przylądka, &c) ogółem 28.489 mil kwadratowych: 12,084,000 mieszkańców. Azjatyckie osady, to jest gubernie Goa, Timor i Macao 312 mil kwadratowych i 575,900 mieszkańców, ogółem 30,523 mil kwadratowych i 4.796,900 mieszkańców. W tej chwili rachować można ludność państwa Portugalskiego do 4,900,000 mieszkańców. Znajduje się pomiędzy niemi około 3,600,000 Portugalczyków, 600,000 Murzynów, 400,000 Indyjczyków, i t. d. Dochody wynosiły w r. 1822 przeszło 17 krusadów (około 50 mill Fr.) a wydatki 21 mill. krusadów (około 63 mill. Fr.) Portugalia miała w tym roku 4 liniowe okręty, 11 fregat i 30,000 liniowego wojska.

Brazylia posiada, oprócz Bandy Oriental i Cisplatyńskiego kraju, 140,625 mil kwadratowych, na których mieszkało w 1817 roku 3,617,900 ludzi, a teraz około 4 mill. Pomiędzy niemi znajduje się 900,000 białych ludzi, 1,900,000 niewolników Murzynów, 160,000 wolnych Murzynów, 500,000 wolnych mieszkańców 200,000 takichże niewolników, 4400 wolnych Indyjczyków. Dochody przynoszą do 29 mill. Fr. a wydatki nie są wiadome. Siła morska składa się z 2 do 3 liniowych okrętów, wojsko regularne z 10,000 ludzi, a milicyi liczą 50,000. Przywóz z Portugalii do Brazylji wynosił w r. 1806 do 20 mill a wywóz do Portugalji 35 mill. krusadów. Wywóz Murzynów niewolników z posiadłości Portugalskich do Brazylji wynosił rok rocznie do 30,000.

— Dnia 18 —

W Elektorstwie Heskiem, podług Gazety powszechney, zostrzone zostały

dotychczasowe rozporządzenia celne; każdy z przejeżdżających podlega przetrząśnieniu.

Królowa Fryderyka (Małżonka byłego Króla Szwedzkiego Gustawa) powróciła z odwiedzenia swej siostry z synem i corkami Królowej Bawarskiej w Munchen dnia 11 b. m. do Karlsruhe.

Nagła śmierć Króla Bawarskiego (wyraza Gazeta Frankfortska) zniszczyła znaczące oczekiwania i nadzieje. Podwyższenia na ważne urzędy w kraju, utworzenia nowych znacznych dochodów, oznaczenia wielu tysięcy darów miały być dnia 12 Października podpisane, ale dobrowolny Monarcha, utrudzony odbieraniem powinszowań w dniu swoich imienin, odłożył podpis do rana utraconego, którego nie dożył.

W Synagogach Izraelskiego wyznania w Dreźnie obchodzona była uroczystość zaślubienia Xcia Maksymiliana napisaną naten cel modlitwą w hebrajskim i niemieckim języku.

Z Sztokholmu d. 8 Listopada.

Rocznica urodzin Królowej była tylko dziś, z powodu żałoby za Króla Bawarskiego, wielkim obiadem obchodzona.

Od powrotu Króla nie było jeszcze tajney rady.

W tym tygodniu otworzone zostały podpisy na zbudowanie parowego okrętu, którego przeznaczeniem będzie wciągać do portu naszego okręty, którym wiatr lub niepogoda nie dozwalała wniknięcia.

Bogaty ładunek przybyłego z Kalkuty okrętu będzie tu wkrótce na giełdzie przez licytacyją sprzedany.

DODATEK

DO N° 96.

GAZETY KRAKOWSKIEJ

Z KRAKOWA DNIA 30 LISTOPADA 1825 ROKU WE SRODE.

Z Wiednia d. 20 Listopada.

Najjaśniejszy nasz Cesarz zaszczycił wczoraj pierwszy raz po powrocie obecnoscia swoja teatr zamkowy. Zapal z takim najukochańscy Monarcha i Oyciec swych ludow odlicznie zgromadzonej publiczności byl przywity, nie jest do opisanja; za kazda strofa pieśni: "Boże zachowaj Cesarza Franciszka!", która zaraz za pokaz niem się N Pana przez cala publiczność zanuconą została, ponowial się ten zapal. Monarcha zabawil aż do ukończenia sztuki i przy odaleniu towarzyszyli mu wyrazy szczerey miłości, uszanowania i przychylności.

Teatr Narodowy.

Jutro we Czwartek dnia 1 Grudnia r. b. daną będzie nigdy tu niewystawiona nowa Komedya w 1 akcie, z francuzkiego PP. Scribe i Delavigne, przełożona na polski język przez Teresę Palezewską A. D. T. W: Dziedziczka. — Rozpocznie widowisko Komedya w 3 aktach, oryginalnie w Polskim języku wierszem przez A. M. H. Fredro napisana: Cudzoziemczyzna. Po skończeniu pierwszey sztuce. JP. Beniu będzie tańcował solo Angielskie.

Dnia 28 i 29 Listopada 1825 r.

Cena Zbó z różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

	1.	2.	3.	4.
Korzec	Zł. gr.	Zł. gr.	Zł. gr.	Zł. gr.
— Pszenicy	11 —	10 15	9 15	8 15
— Zyta	7 15	7 —	6 15	6 12
— Jęczmienia	5 15	5 —	4 15	4 —
— Owsa	4 —	3 24	3 18	—
— Jagiel	17 —	16 —	15 —	14 15
— Grochu	7 —	6 —	5 —	—
— Rzepaku	13 15	13 —	12 15	11 15

W Gdańsku dnia 21 Listopada.

Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Pszenicy	od Złp.	540	do	600.
Zyta	—	318	—	330.
Jęczmienia	—	270	—	300.
Owsa	—	180	—	210.
Grochu	—	270	—	304.

LOTERYJA KRAJOWA.

W 166 Ciągnienu dnia 30 Listopada r. b. w przytomności osob od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z kola zostały Numera następujące:

14. 7. 10. 13. 50.

Przyszle 167 Ciągnienu dnia 7 Grudnia r. 1825 przypada.

UW I A D O M I E N I E

O L O T E R Y I.

Ciągnięcia

Wielkiej Loteryi w Wiedniu u Synów
Dawida Coith na

D W A

NAYPIĘKNIEJSZE i NAYWIĘKSZE
TAMECZNE D O M Y,

stoiące na placu Graben zwanym, pod
L. 1122 1123 tuż niedzownie nastąpią:

Pierwsze na dniu 17 Listopada r. b.
zaś Drugie w dniu 4 Stycznia roku nad-
chodzącego.

Główny Trafier tej Loteryi stanowi,
rzeczono dwa Domy, z których czysty
dochód roczny wynosi do Złp. 80,000 a
za które, handlowy dom Synów Dania-
la Coith, urzędownie gwarantuje za o-
kazaniem i odstąpieniem wygrywającego
losu, wliczyć natychmiast w gotowi-
żnie Złot: Ryńsk: 300,000 w Cwancygie-
rach, które na Polską monetę
1,300,000 mówią Milion Trzykroć Sto Ty-
sięcy Złotych Polskich czynią.

Oprócz głównego Trafiera, są pie-
niężne wygrania, po Złot: Ryńsk: 50,000.
20,000. 10,000. 5000. 1000. 500. 200. 100.
i tak stopniowo, aż do Złot: Ryńsk: 20
w Wiedeńskiej Walucie, na 3571 losów
przypadające. — D. t. e. y, 10,000 traferów w
złocie, przeznaczone na 10,000 Freylosów

ezerwonych po 1000. 300. 200. 100. 50.
20. 10. 5. 2. Czerwonych Złotych i $\frac{1}{2}$
Souveraind'ora w walucie, które wszy-
stkie bez wyjątku wygrać muszą, za
których każdy gwarantuje dostarczony mieć
będzie jeden bezpłatnie, kto aż do dnia
15 Października r. b. kupi i zapłaci 10
sztuk losów czarnych, po upłynieniu
zaś tego terminu, tylko przy zakupieniu
sztuk 15 losów takowych. — Oprócz
tego, będą na końcu wyciągnięte 20
Premiów dla losów w obydwóch ciągnię-
niach nie wyszłych, każda po Złotych
Ryńsk: 1000 w Wied: W.

Przy pierwszym ciągnięciu,
wyciągnięte będą
wygrania pieniężne, po Złotych Ryńsk:
50,000. 10,000. 5000. i t. d. w Walucie
Wiedeńskiej. i 10,000 czerwonych Frey
losów, na które wszystkie, wygrania przy-
padają w złocie.

Przy drugim ciągnięciu, wygrane
będą D W A D O M Y i reszta pieniężnych
Trafierów po 20,000. 10,000. 5000. i t. d.
w Walucie Wiedeńskiej. Na koniec 20
Premiów, po Złot: Ryńsk: 1000 w Wie-
deńskiej Walucie,
na losy po obu ciągnięciach w kole po-
zostałych.

Los kosztuje Złot: Ryńsk: 15 w W.
W. Plan obszernej tej Loteryi i lo-
sów, dostać można w Krakowie w han-
dlu Macieja Wentzel, przy głównym
Rynku pod L. 18.

D O N I E S I E N I A.

O Licytacyi względem zadzierżawienia transportu Soli z Galicyi do Szląska
i Morawy na rok wojskowy 1826.

Transport soli skarbowej z Galicyi do Szląska, będzie w następujących od-
działach na rok jeden, to jest od pierwszego Kwiercia 1826 aż do ostatniego Mar-
ca 1827 roku, drogą publiczną w C. K. Dyrekcyi sprzedarzy soli w Wieliczce d. 19
Grudnia 1825 odprawiać się mającej Licytacyi, a to każdy oddział transportowy z
osobną, nymniej żądającemu zadzierżawieniy będzie.

Gdyby jednak tego Licytanci życzyli, więc także licytacya całego transportu,
czyli w ogólnosci na raz przedsięwziętą będzie.

Najniejsze warunki teyże dzierżawny licytacyi są następujące:

Po pierwsze. Ilości w roku tym transportowym przewozić się mającej soli Kamiennej wnoszą około

a) z Podgorza ładem do Bielska	10.000	Cetnarów.
b) z Wieliczki detto	140 000	—
a w tym przyładku gdyby Dyrekcya skarbowas sądziła być rzeczą potrzebną.		
c) z Podgorza wodą do Dworów	12,000	Cetnarów.

Gdyby strona dierzwić ochacza, któraby transport soli z Wieliczki lub Podgorza do Bielska obięta, życzyła sobie ił ść tę, któraby przezprawienie ładem podług swego zdania skutecznie nie mogła, za pomocą wody na wistoz Pod őrza przez Dwory tamże od tawic, więc iey to, na własny tenże rachunek, i na własne iey niebezpieczeństwo, aż do połowy z Wieliczki do Bielska przewieść się mającey ilości soli, to jest do 70.000 Cetni: dozwoli się, a w takowym razie, z Wieliczki ładem do Bielska tylko ilość soli około 70,000 Cetni: do przewiezienia pozostanie.

Jezeliby jednak Entrepryza transportów soli, w ciągu Kontraktu dzierżawy chciała jeszcze większą ilość, jak wyż namienioną, około 70,000 Cetnarów wodą przewozić, więc powinna się najdaley do końca Czerwca 1826 r. wyrażać w C. K. Galicyjskiej sprzedarzy soli Dyrekcyi oświadczyc, ile jeszcze wodą transportować zechce, aby większa ta ilość soli, jeszcze w czasie przyzwoitym mogła być, do składu C. K. solnego w Podgorzu dowieziona. Jednakowoz ma być podczas licytacyi dokładnie oświadczeno jak wieleby ta większa ilość soli wynosić mogła, gdyby w przeciągu aż do końca Czerwca 1826 jeszcze do transportu wodnego w Podgorzu żądana być miała. Rozumt się acoli przez się, iż kontraktem gminowiony transportowania sposob wodą przez Dwory do Bielska, na żaden sposob poźniej, podług samowolności Entreprynera odmieniony być nie może, ani też takowa ilość soli ładem (przez Kalwaryją) do Bielska przewożona być nie powinna, chybaby się Entrepryza dzierżawna za ten transport weale tą samą ceną frachtową kontentowała, która za transport soli wodą ustanowioną będzie.

Powtóre. Każdy chęć licytowania mający, który na jedną z wyż namienionych oblięności transportowych chce licytować, ma w tymże względzie następujące wadium złożyć, bez którego nikt do licytacyi przypuszczonym nie będzie:

za oddział transportowy a i b	4800	Zł. r. w M. K.
— — — — — c zaś	500	— — — — —

Po trzecia. Równie także nikt nie może być uczestnikiem tej licytacyi, ktoby się dokładnie wykazać nie zdołał, iż kaucyją niżej wyznaczoną w ow oddział transportu, który zadzierżawić zechce, albo w gotowiznie albo też (wyłączając jedno procentowe oblięzacye) w publicznych skarbowych oblięzacych, które jednak tylko podług wartości i kursowej, którą w czasie złożenia ich mają, i która summę kaucyi niżej wyrażoną osiągnąć powinna, i rzyjęte będą, w stanie będzie złożyć.

Aczkolwiek także i fidejussoryczne kaucyje przyjmowane będą, strona jednak, któraby takowych użyć chciała, ma ją przed Komisysją licytacyyną wywieść, iż nie tylko hipoteka którą chce zapisć, jest jego prawą własnością, ale ma także dokładnym wyciągiem z tabuli (ekstraktem tabularnym) o sądowicie uznanej wartości hipoteki, i o zdolności oneyże do prawnego zabezpieczenia ustanowionej summy, nalezycie wykazać.

Kaucyje składae się mające, są następujące:

za oddział transportowy a, i b	12 500	Zł. R. w M. K.
— — — — — c	1000.	— — — — —

Po czwarte. Z resztą będą do licytacji (wyłączając jedynie tych, którzy już raz najwyższemu Skarbowi w sprawie się nie stawili) wszystkie owe strony dopuszczone, które są w stanie powyżej oznaczone wadium w gotowiznie złożyć, i wywieść się, iż następnie kaucyją złożyć mogą, takowemu jednak proponentowi, któryby zaraz przy licytacji kaucyi nie mógł złożyć, lecz względem następnej zdolności złożenia teyże, wywieść się potrafił, za obowiązek się stanowi, aby w ośm dni po oznajmionym sobie potwierdzeniu aktu licytacyjnego, i kontraktu z nim zawartego, kaucyją przeznaczoną złożył, a to pod utratą wadium przy licytacji złożonego.

Po piąte. Pierwsze ceny zapłaty frachtu (przecia fisci) stanowią się od Cetrara Wiedeńskiego netto następujące:

a) za odległość z Wieliczki łądem do Bielska	22 ³ / ₈ xr. M. K.
b) — — — — — Podgorza — — — — — docto	11 ³ / ₈ — —
c) — — — — — Podgorza wodą — Dworów	6 ⁵ / ₈ — —

N koniec ceny fiskalne zapłaty frachtu za ową ilość soli, któraby przez Entrepręz w sposobie pomocy z Podgorza wodą do Dworów, a zamtąd łądem do Bielska chciała być prowadzoną, stanowi się przy soli beczkowej po 16³/₈ xr. M. K.
zaś przy soli kruchowej 17³/₈ — —
od netto Cetrara wagi Wiedeńskiej.

Po szóste. Ostrzega się z resztą, iż podług najwyższych ustaw ogólnych oferty następne mimo drogi publicznej licytacji, nie będą przyjęte, iż jednak ike licytacyiny, i kontrakt zaraz po ukończoney licytacji z stroną najlepiej offerującą zawarty, C. K. Kamerze nadwornej do potwierdzenia podany być musi.

Komornik Sądowy uwiadomia Publiczność, iż dnia 6 Grudnia 1825 r. o godzinie 9tej ranney w Sukienicach w Krakowie w Rynku stojących odbędzie się w drodze exekucyi Sądowej sprzedaż przez publiczną licytacyją ruchomości, iako to: Zwierciadel scienaych dużych w ramach pozłacanych, Zorandlow szklanyh, Stolików, Kandy, Stolków, koni. Tudzież w dniu 9 Grudnia 1825 r. o godzinie 1 po południu w Domu pod L. 316 w Krakowie przy ulicy S. Anny, odbędzie się przez publiczną licytacyją sprzedaż ruchomości, to jest: Zegara stołowego, Kany, Stolków, Lanszajtów, i t. p. wszystko zagotowe pieniądze; mający chęć licytowania na oznaczony czas i miejsce zechcą się stawić.

W Krakowie dnia 28 Listopada 1825 r.

Jo: Siodkowski, Kom: Sąd.

Dnia 2 Grudnia r. b o godzinie 9 ranney w Kleparzu pod L. 57 sprzedane będą Stoły, Stolki, Obrazy, Suknie i t. p. Tegoż dnia o godzinie 3 po południu w Kazmierzu pod L. 204, odbędzie się licytacyja Komod, Lichtatrzy, Sukni żydowskich, Czokolady i t. p. Zaś dnia 5 Grudnia r. b. na Kleparzu na targu końskim sprzedane będą trzy Konie z ubiorem i bryczką, tudzież Zegarek, Parasol i tym podobne rzeczy. — W Krakowie dnia 28 Listopada 1825 r.

T. Jarzyński, Kom. Sąd.

Niżej wyrażony Urząd Jeneralnego Dozoru uwiadomia prześwietną Publiczność, iż znaczna liczba baranów rodzaju Merynosów w dobrach Xięcia Lichnowskiego, w liczbie nad pięćset sztuk wynoszący, znajduia się na wybór do sprzedania. Cena ich jest rozmaita, zaczawszy od dwudziestu pięciu dukatów.

W Opawie (Tropau) w Szląsku dnia 18 Listopada 1825 r.

Jeneralne Dozorstwo dóbr Xięcia Lichnowskiego.